

Notat om Veterinærområdet i Fødevarestyrelsen

Indledning

Den Danske Dyr lægeforening startede sin kampagne for flere ressourcer til Fødevarestyrelsen i forbindelse med valgkampen op til februarvalget 2005. Baggrunden var et meget højt sygefravær samt foruroligende tilbagemeldinger fra foreningens medlemmer om, at flere og flere blev ramt af stres med langvarige sygdomsmeldinger og personlighedsforandringer til følge.

Den Danske Dyr lægeforening dokumenterede i et notat fra 2005 og et notat fra 2006, at der var sket en mandskabsmæssig reduktion i Fødevarestyrelsen med regioner på ca. 10 % eksklusiv kødkontrollen fra 2002 – 2007 med en fortsat tendens til fald i budgetoverslagsårene

Finanslovsforslag 2006:

	2000	2001	2002*	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Årsværk	1.138	1.209	1.079	1.065	1.099	1.021	975	940	915	898
Kødkontrol	758	775	816	819	808	819	783	783	783	783
Årsværk i alt	1.896	1.984	1.895	1.884	1.907	1.840	1.758	1.723	1.698	1.671
Udgifter	1.163,1	1.223,1	1.141,5	1.119,8	1.099,3	1.076,2	1.049,5	1.029,3	1.014,2	1.004,2
Indtægter	491,0	521,7	524,6	497,5	554,2	533,3	543,5	533,9	528,9	528,6
Bevilling	672,1	701,4	616,9	622,3	545,1	542,9	506,0	495,4	485,3	476,2

Finanslovsforslag 2007

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Årsværk i alt	1.908	1.879	1.773	1.784	1.741	1.723	1.706
Udgifter	1.057,1	1.066,7	1.053,5	1.094,7	1.062,8	1.051,1	1.036,1
Indtægter	532,9	520,7	543,5	549,6	545,3	540,9	539,9
Bevilling	524,2	546,0	510,0	545,1	517,5	510,2	496,2

Godt støttet af en lang række fødevareskandaler i løbet af 2005 og 2006 lykkedes det at få politisk opbakning til to uvildige undersøgelser af Fødevarestyrelsen. Den ene undersøgelse var retrospektiv og blev gennemført af Rigsrevisionen. Den anden undersøgelse var prospektiv og blev gennemført af et ekspertudvalg under ledelse af Leo Larsen. Begge rapporter konkluderer uafhængigt af hinanden, at der mangler ressourcer i Fødevarestyrelsen, såfremt styrelsen skal løse alle sine opgaver. Den prospektive rapport fra Leo Larsen udvalget indeholder herudover en række forslag til forandringer af kontrol og kontrolstyring.

Leo Larsen udvalgets rapport lagde grundstenen til et bredt fødevarepolitisk forlig indeholdende merbevilling til Fødevarestyrelsen på 27 mill. kr. i 2007, 56,8 mill. kr. i 2008, 51,3 mill. kr. i 2009 samt 47,7 mill. kr. i 2010.

Fødevarerområdet

Det var med beklagelse, at Den Danske Dyrlægeforening kunne konstatere, at ovennævnte rapporter fra Rigsrevisionen og Leo Larsen udvalget alene havde beskæftiget sig med den egentlige fødevarerkontrol. Hele veterinærområdet var udeladt og indgik således ej heller i det efterfølgende fødevarerpolitiske forlig, der har ført til følgende finanslovsforslag for Fødevarestyrelsen:

Finanslovsforslag 2008:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Årsværk	1829	1711	1769	1772	1733	1717	1601
Udgifter	1.044,3	1.052,4	1.086,1	1.124,9	1.100,7	1.082,6	999,1
Indtægter	520,7	523,6	548,4	550,2	550,5	549,8	530,5
Bevilling	523,6	528,8	537,7	574,7	550,2	532,8	468,6

Efter erkendelsen af, at Fødevarestyrelsen ikke har haft ressourcer nok til at løfte fødevarerkontrollen, beslutter et enigt Folketing at bevillige flere ressourcer i årene 2007-2010. De bevilligede ressourcer er alle øremærket til fødevarerkontrollen. På trods af de bevilligede ressourcer mangler der i 2008 fortsat 123 årsværk sammenholdt med 2002.

Det er derfor uforståeligt, at der fra 2009 og fremover er budgetteret med nye nedskæringer. Allerede i 2011 nås et nyt lavpunkt. I forhold til 2002 regnskabet vil der i 2011 være bortskåret 294 årsværk og 142,4 mill. kr., medens en sammenligning med finanslovsforslaget for 2008 viser, at der i 2011 vil være skåret 171 årsværk og 125,8 mill. kr. bort.

Veterinærområdet

Veterinærområdet var som tidligere omtalt ikke dækket af udredningerne nævnt ovenfor. Familie- og Forbrugerministeren lovede på et samråd i Fødevarerudvalget i januar 2007 at foretage en kulegravning af det veterinære område. De fødevarerpolitiske ordførere godkendte kommissoriet for udvalget, der blev sammensat af embedsmænd fra ministerier og styrelser samt repræsentanter fra erhvervs- og dyreværnsorganisationer.

Den Danske Dyrlægeforening har fået sæde i udvalget, og det er tydeligt præget af, at der skal findes en økonomisk nulløsning på det veterinære område. Dette kan imidlertid ikke lade sig gøre uden samtidig at skære væsentlige opgaver væk. Den hidtidige løsning med reduktion i kvaliteten af såvel beredskabet som tilsynsopgaverne er ikke holdbar. Det fører til stress og langtidssygdom hos medarbejderne når der er ubalance mellem de politisk udmeldte mål og ressourcerne tildelt til at nå disse.

Veterinærområdet lider af de samme problemer som fødevarerområdet. Der er således behov for en bedre styring af kontrollen, omlægning af stikprøve kontrollen til risikobaseret kontrol, kvalitetsløft af kontrolbesøgene i form af mere tid, bedre IT baserede hjælpeværktøjer til kontrollanterne, bedre support til rent administrative opgaver samt mere og bedre efteruddannelse af personalet. I den forbindelse må det være muligt at ændre dyrevelfærdslovgivningen, så de veterinære kontrollanter kan bruge de samme sanktionstyper i form af indskærpelser, påbud, forbud, uddannelse, administrative bøder og politianmeldelse, som anvendes på fødevarerkontrollens område.

At veterinærområdet er nødlidende ressourcemæssigt viser dels de mange transportskandaler, der har været og fremover vil blive afsløret, dels de manglende dyrevelfærdstilsyn samt den manglende opfølgning på indskærpsler og manglende politianmeldelser, der formentlig bliver det næste pressen kaster sig over.

Beredskabet

Der er i beredskabet ikke tid til at ajourføre og udvikle regelværket, hvilket f.eks. kan betyde, at der skal udføres flere besøg i besætningerne under et udbrud af en smitsom sygdom end den nyeste faglige viden tilsiger. Dette gælder f.eks. fugleinfluenza. Det betyder tillige, at der mangler beredskabsplaner for en række sygdomme, som er en del af det realistiske trusselsbillede. Manglende beredskabsplaner medfører manglende beredskabsøvelser.

Kommunikationen til landmænd, praktiserende dyrlæger og slagteridylæger, der er beredskabets forposter; om tidlige symptomer eller patologiske forandringer for sygdomme, som er en del af trusselsbilledet, mangler helt.

Studieophold i lande med smitsomme husdyrsygdomme bl.a. for at indlære symptomkomplekser og praktisk bekæmpelse mangler i uddannelsesplanerne for beredskabets veterinære medarbejdere.

Dyrevelfærdstilsyn

Der gives maksimalt en arbejdsdag d.v.s. 7,5 arbejdstimer til et dyrevelfærdsbesøg. Som påpeget nedenfor er dette langt fra tilstrækkeligt, hvis sagerne skal løses fagligt korrekt. På en sådan arbejdsdag forventes yderligere, at der besvares telefoner og udføres andre opgaver f.eks. en hesteeksport

Tidsforbruget ved et velfærdsbesøg i en so-besætning med 400 søer vil, hvis det skal gennemføres fagligt korrekt, typisk andrage 9 – 11 timer med en tidsfordeling, der kan angives som følger:

Før besøget anvendes 1-3 timer på:

Check i CHR-register

- Bor ejer på CHR-nummerets adresse (mange landmænd ejer i dag flere ejendomme, op til 10-15 stykker), eller bor han evt. langt derfra? Det kan blive nødvendigt at få fat i ham under besøget.
- Alle tilgængelige mobilnumre fremskaffes, i fald det ved besøget ikke er til at få fat i nogen i besætningen (ofte virker ringklokken ved stald døren ikke, og det kan tage lang tid at gå og banke på staldvinduer).
- Hvor mange dyr er der på adressen? Det er meget væsentligt om det er en so-besætning, hvor de fravænnede grise sælges eller flyttes til et andet CHR-nummer ved 7 el. 30 kg, eller om der også opfedes slagtesvin på det pågældende nummer. Forskellen kan være mange 1000 dyr samt mange ekstra staldafsnit, og en hel masse ekstra problemstillinger i forhold til aldersgruppen 7-100 kg. Oplysningen er også væsentlig i forhold til medicinforbruget på adressen.
- Besætningsdyrlæge.
- Sundhedsstatus. Flere avlsbesætninger kræver 2 døgn karantæne, så for at undgå store diskussioner derude, kan de med fordel besøges om mandagen.

Check i Vetstat:

- Medicinforbrug. Påfaldende stort/lille i længere perioder? Væsentligt at kende lidt til det inden besøget, da man også på stedet skal se de daglige optegnelser og påtale, hvis det evt. viser sig, at der kan være tale om f.eks. forebyggende behandlinger (en medicinsag).
- Forefindes sundhedsrådgivningsaftale.

Check i egne gamle sager:

- Har besætningen haft andre sager? - evt. tidligere velfærdsbesøg? Måske er der ved tidligere velfærdsbesøg givet indskærpelser, som ingen har fulgt op på. Man kan ikke forsvare forvaltningsmæssigt/juridisk at indskærpe den samme ting mere end en gang.

Pakke engangsmaterialer/div. udstyr "steriliseres"(lux-måler, tommestok, mobiltelefon m.m.)

Evt. printe kørevejledning fra Krak.

Booke bil.

Oprette sag i scan-jour.

Kørsel frem og tilbage 1-5 timer.

Selve besøget tager 2-4 timer, der anvendes på:

- Få fat i en ansvarlig.
- Kort orientering om besøget.
- Omklædning, evt. incl. brusebad (avlsbesætninger).
- Gennemgang af samtlige staldafsnit med udfyldelse af spørgeskema og udpegning af problematiske forhold undervejs (ikke tid til at diskutere, men de fleste har indvendinger, som man lytter til i et vist omfang).
- Afslutning af besøg – "kvittering" til landmanden skrives på stedet med kort beskrivelse af evt. overtrædelser og deraf følgende sanktioner.
- Omklædning.

Efter besøget anvendes 1-3 timer på:

- Renskrive notater i spørgeskemaet.
- Scanne spørgeskema ind i sagen.
- Eventuelt diskutere diverse overtrædelser med leder/kollega.
- Skrive besøgsrapport til landmanden.
- En del landmænd har efterfølgende telefoniske spørgsmål til besøgsrapporten/sanktionerne.

Politianmeldelse af en sag er ikke medtaget. Dette tager mindst 2-3 arbejdsdage.

Det opfølgende besøg på 5-10 timer er heller ikke medtaget.

Det bliver mere og mere almindeligt at dyrevelfærdsbesøg køres af 2 medarbejdere enten af rent sikkerhedsmæssige grunde, eller af oplæringsmæssige årsager, som følge af stor personaleudskiftning. Det er ej heller medtaget i det ovenfor angivne ressourceforbrug.

Tilsyn med særligt dyrehold

Tilsyn med særligt dyrehold (fuglevildt herunder strudse, hjorte, pelsdyr m.fl.) gennemføres ikke eller kun i begrænset omfang, da det for tiden ikke er en del af resultatkontrakten. Dog udføres de lovpligtige tilsyn med burhønselanlæg for justitsministeriet.

Medicinkontrol

Kontrolområder er højt prioriteret og gennemføres som angivet i resultatkontrakten. Dyr læger og landmænd efterlyser de administrative lettelser, som gennemførelsen af den centrale medicinregistrering i VETSTAT, skulle medføre, men som aldrig er gennemført.

Eksporter og krydsoverensstemmelse

Begge kontrolområder gennemføres i fuldt omfang, da de er forudsætninger for landbrugserhvervets indtjening dels ved salg, dels ved EU tilskud.

Brugerbetalingen for eksporter af levende dyr er i dag ifølge Fødevarestyrelsens egne oplysninger en tabsgivende aktivitet for Fødevarestyrelsen. Er dette tilfældet, bør den bringes i balance ved at forhøje brugerbetalingen, så alle faktiske omkostninger dækkes ind. Konsekvensen af en sådan ubalance vil være, at jo flere eksporter der gennemføres, des dårligere kontrol kan der udføres. Tilsvarende gælder med sikkerhed for krydsoverensstemmelseskontrollen, der er stærkt underbudgetteret i forhold til det reelle ressourceforbrug.

Der er akut behov for at rekruttere dyrlæger fra praksis samt blandt efterlønsmodtagere og pensionister til løsning af de opgaver, der med varierende intensitet rammer fødevarestyrelsen. I år har det bl.a. været en stor stigning i antallet af eksporter, som i prioriteringen går forud for f.eks. dyrevelfærdstilsyn. Disse kunne i et stort omfang og efter en kortere oplæring med fordel udliciteres til privat praksis og/eller pensionister og efterlønsmodtagere, hvorefter fødevarestyrelsens faste personale ikke ville være så sårbart i forhold til opgaver med stor variation i mængde.

Afslutning

Der er behov for tilførsel af 40 millioner kroner til Fødevarestyrelsen og regionerne for at opfylde intentionerne i Leo Larsen udvalgets rapport transformeret til også at dække det veterinære område. En del af disse midler kan, som omtalt ovenfor, komme fra en forhøjelse af brugerbetalingen for eksporter af levende dyr, så denne aktivitet var selvfinansierende. Tilsvarende gælder for krydsoverensstemmelseskontrollen, der er stærkt underbudgetteret i forhold til det reelle ressourceforbrug.

De 40 millioner kr. skal bruges som følger:

- 10 millioner skal anvendes til forbedringer i Fødevarestyrelsen centralt, så man kan levere den rådgivning og vejledning af fødevevskontrollen og veterinærkontrollen herunder IT værktøjer, som der er stærkt behov for
- 20 millioner skal anvendes til forbedret styring, samt kvalitetsløft af veterinærområdet
- 5 millioner skal anvendes på løbende IT investeringer på veterinærområdet og
- 5 millioner skal anvendes på en løbende forbedring af efter- og videreuddannelse på veterinærområdet.